

Jaarverslag van de secretaris van de Vereniging Fries Scheepvaart Museum over 2022

Inleiding/vooraf

Het afgelopen jaar 2022 jaar was voor het museum een jaar met twee gezichten. We zijn enerzijds veel bezig geweest met korte termijnzaken, zoals allerlei bijzondere maatregelen in verband met de coronamaatregelen, die er toe leidden dat in de eerste maanden van het jaar het museum gesloten moest blijven. Geplande activiteiten konden daardoor niet doorgaan of moesten verschoven worden en waar mogelijk moesten alternatieven bedacht en uitgevoerd worden. En natuurlijk vroegen de reguliere zaken zoals de (voorbereiding van de) tentoonstellingen, overleggen met provincie en gemeente, contacten met andere musea in de regio etc. voortdurend aandacht. Anderzijds hebben we ons gedurende het jaar op verschillende momenten bezonnen op de langere termijn: hoe ziet het museum er over 10 jaar uit. Allerlei maatschappelijke ontwikkelingen maken het noodzakelijk nadrukkelijk na te denken over wat voor museum we willen en kunnen zijn en wat dat betekent voor aanpassingen en veranderingen in ons museum. Dat alles in een snel veranderende wereld waarin veel onzekerheden zijn, die ook voor ons museum gevolgen hebben. Denk alleen al aan de snel gestegen energieprijzen. Maar ook op lokaal/regionaal niveau verschuiven de panelen. Zo is bijvoorbeeld de (hoogte van de) subsidie die wij jaarlijks van de provincie en de gemeente ontvangen, niet langer een vanzelfsprekendheid. Wij zullen als Fries Scheepvaartmuseum ons uiteraard inzetten om onze betekenis voor de stad en de regio duidelijk te maken en waar mogelijk verder te versterken.

In dit verslag wordt een globaal overzicht gegeven van de (bestuurlijke) activiteiten van de vereniging.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was per 1 januari 2022 als volgt (tussen haakjes jaar van eerste benoeming):

Gerard Vellinga, voorzitter (2021)
Ko Smorenburg, secretaris (2016)
Kees Burghgraef, penningmeester (2015)
Oebele Brouwer, bestuurslid (2021)
Toine Dinkelberg, bestuurslid (2014)
Friso van Drooge, bestuurslid (2014)
Jeannette Ritchi-Hofland, bestuurslid (2016)
Floor de Vries, bestuurslid (2018)
Bouwe Westerdijk, bestuurslid (2020)

Tijdens de ALV op 11 mei 2022 zijn Floor de Vries, Toine Dinkelberg en Friso van Drooge afgetreden als bestuurslid. In diezelfde vergadering zijn Alies Koree, Marrit Nijboer en Klaas Schiphof als nieuwe bestuursleden gekozen.

Bestuursvergaderingen

Het voltallige bestuur had dit jaar zijn reguliere vergaderingen op 7 februari, 21 maart, 12 september en 21 november.

Daarnaast heeft er een aantal extra bijeenkomsten plaats gevonden.

Op 21 januari was een symposium (digitaal) over het museum van de toekomst. Daarbij waren naast het Verenigingsbestuur en het Stichtingsbestuur ook externe partijen zoals bijvoorbeeld de gemeente en collega-musea uit de regio uitgenodigd. Deze bijeenkomst had tot doel om ons te voeden in de ideeën over de ontwikkeling van ons museum. Vier externe sprekers gaven, ieder vanuit hun eigen invalshoek en ervaringen, hun visie op de toekomst van musea in het algemeen.

In vervolg op het symposium hielden we op 19 maart een brainstorm, waarbij de bestuursleden van de stichting en de Vereniging en medewerkers van het museum aanwezig waren. Onder leiding van een externe gespreksleider zijn er ideeën ontwikkeld voor de toekomst van ons museum.

Op basis van de hiervoor genoemde discussies is er een concept visiedocument ontwikkeld dat op 24 oktober in een gezamenlijke vergadering van het stichtings- en het verenigingsbestuur is besproken.

In de reguliere vergaderingen van het bestuur zijn de gebruikelijke punten zoals jaarverslag, jaarrekening, correspondentie en de gang van zaken in het museum aan de orde geweest. Daarnaast is aandacht geschonken aan de discussies over de subsidie van de provincie en de gemeente en aan de samenwerking van de musea in de gemeente Súdwest Fryslân. Ook is uitvoerig gesproken over de verduurzaming van de gebouwen van het museum, hetgeen geresulteerd heeft in opdrachtverlening aan onze vaste huisvestingsadviseur, Bureau Erfdiel, om een inventariserend onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor verduurzaming. De resultaten van dit onderzoek zijn aan het eind van het verslagjaar binnen gekomen. Een besluit daarover is in 2022 nog niet genomen. Vooruitlopend op de resultaten kan al wel worden vastgesteld dat er op het terrein van duurzaamheid nog wel een en ander mogelijk is maar ook dat er aanzienlijke investeringen gemoeid zijn.

Binnen het bestuur bestonden twee commissies, te weten de ledenreiscommissie en de commissie ambitie. In het verslagjaar zijn de activiteiten de commissie ambitie beperkt geweest. Dit had enerzijds te maken met de coronamaatregelen die in de eerste maanden van 2021 nog beperkingen oplegden aan de activiteiten. Daarnaast speelde ook een rol dat gedurende het jaar veel aandacht is gegaan naar de discussies over de toekomst van het museum.

Na lange tijd is er wel weer een ledenreis plaats gevonden. Op 15 juni zijn we met een relatief klein gezelschap op stap geweest in onze eigen provincie. Onder leiding van Gabriel Vriens zijn we rijdend door het Friese landschap geweest op bijzondere en karakteristieke elementen. Ook werd een bezoek gebracht aan het museum Warten en het Damhûs in Nij Beets.

Het bestuur was met twee leden vertegenwoordigd in de redactiecommissie van het jaarboek, die verder bestaat uit enkele medewerkers van het museum. Verder hebben leden van het dagelijks bestuur als adviseur de vergaderingen van het bestuur van de Stichting Fries Scheepvaart Museum bijgewoond. Eén bestuurslid was namens het museum vertegenwoordigd in het bestuur van de stichting De Fryske Winter.

Stichting Monumenten Kleinzand

De panden, die deel uitmaken van het museumcomplex, zijn grotendeels eigendom van onze vereniging. Van de panden Kleinzand 18, 20 en 22/24 is de Stichting Monumenten Kleinzand (juridisch) eigenaar. Deze stichting is in 1986 opgericht voor dit doel. Het bestuur wordt gevormd door de leden van het dagelijks bestuur van onze vereniging.

In ruil hiervoor heeft de vereniging de verplichting op zich genomen als een goed huisvader voor die onroerende zaken zorg te dragen waaronder, onder andere, adequaat onderhoud en (opstal-) verzekering wordt gerekend. De Vereniging Fries Scheepvaart Museum heeft, tezamen met de bij de vereniging in eigendom zijnde onroerende zaken, het gehele complex in gebruik en verhuur gegeven aan de Stichting Fries Scheepvaart Museum.

Ondersteuning museum

Een belangrijke doelstelling van onze vereniging is het Fries Scheepvaart Museum financieel te ondersteunen. In dit verband geeft de vereniging jaarlijks een exploitatiebijdrage aan de Stichting Fries Scheepvaart Museum en daarnaast worden financiële bijdragen gegeven voor bepaalde activiteiten, projecten, tentoonstellingen en dergelijke. In 2022 is een bijdrage van € 14.500,- voor de expositie van Sterke Yerke gegeven.

Leden

De actieve ledenwerving stond op een laag pitje, mede omdat allerlei gelegenheden waarbij het lidmaatschap onder de aandacht gebracht had kunnen worden niet door gingen. Niettemin zijn er nog 35 nieuwe leden bij gekomen. Daar stond tegenover dat er 40 opzeggingen waren. Het totale aantal leden bedraagt nu 1149.

De algemene ledenvergadering vond plaats op 11 mei 2022. In die vergadering kwamen naast de gebruikelijke agendapunten geen bijzonderheden aan de orde. Na de pauze hield Hylke Speerstra een lezing over zijn nieuwste boek "De stem van het water".

Eigendommen

Voor een overzicht van de eigendommen (gebouwen) wordt verwezen naar de jaarrekening over 2022. In het verslagjaar deden zich geen grote onderhoudswerkzaamheden voor. In het komende jaar (2023) zal dat anders zijn, want in het verslagjaar is opdracht gegeven voor een onderzoek naar wenselijke duurzaamheidsmaatregelen voor onze gebouwen en dit zal naar verwachting leiden tot investeringen in m.n. maatregelen op het gebied van isolatie zoals het aanbrengen van isolerend glas. In combinatie daarmee zullen er ook schilderwerkzaamheden aan m.n. de voorgevels plaats vinden.

Vrijwilligers

Ons museum weet zich gesteund door ruim 100 vrijwilligers, die op allerlei plaatsen en momenten inzetten voor activiteiten van het museum. Soms zichtbaar, bijvoorbeeld de rondleiders of stadsgidsen, maar vaak ook achter de schermen bij bijvoorbeeld onderhoudsklussen. Deze grote, hechte groep is van onschatbare waarde voor ons museum. Op 20 december werden de vrijwilligers dan ook volkomen terecht getraakteerd op een gezellige kerstborrel. Op 12 september was een groep collega-vrijwilligers van het Edams Museum en van het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont op uitwisseling bij ons in Sneek op bezoek.

Contactavonden/Lezingen

Op zondagmiddag 20 februari hield Marc ter Horst een lezing over zijn boek "Palmen op de Noordpool", net als centraal onderwerp de klimaatverandering. Deze lezing, die ook geschikt was voor kinderen was tevens de aftrap voor de voorjaarsvakantie- activiteiten.

Op 16 maart was Adwin de Kluyver te gast. Hij sprak over zijn boek "Niemandland", een reis naar Antarctica

André Buwalda en Jeroen Punt spraken op op 13 april over de Friese regimenten. Aanleiding was de verwerving door het museum van de portretten van Adriaen en Elisabeth Slijp.

Op 18 mei vond de première plaats van de film "Erfskip" van Daan Visser over de scheepswerf Van Klink in Workum.

In samenwerking de stichting Museum De Fryske Winter werd op 26 oktober de boekpresentatie van Mark Hilberts gehouden. Voor zijn nieuwste boek was Hilberts gedoken in de levensgeschiedenis van Jeen van den Berg.

De laatste lezing van 2022 vond plaats op zondagmiddag 11 december. Frits Riemersma vertelde over de Sterke Yerke, een lezing die ook geschikt was voor kinderen. Tevens was er de eerste van een serie van 4 plastic soup-colleges.

Een zeer bijzondere en succesvolle activiteit was de voorstelling *Door het donker*. Van 16 tot en met 26 november 2022 was dit toneelstuk over de verzetsgroep Lever te zien in het Fries Scheepvaart Museum. De familie Lever, die de kern van de verzetsgroep vormde, woonde in de Tweede Wereldoorlog in één van de panden waar nu het Fries Scheepvaart Museum is gevestigd. *Door het donker* gaat over de gebeurtenissen rondom de Sneker verzetsfamilie Lever en hun Joodse onderduikers. In de nacht van 16 november 1943 viel de Sicherheitsdienst hun woning aan het Kleinzand 18 binnen. Het stuk blikte terug op de oorlogsjaren van actief verzet vanuit het geloof en wierp de vraag op: waar vind je de waarheid? Alle voorstellingen waren uitverkocht en de recensies waren lovend. Nu al wordt gesproken over een mogelijke reprise in 2025, als we herdenken dat Nederland 80 jaar geleden werd bevrijd.

Jaarboek/openbaarheid

Het jaarboek verscheen ook dit jaar weer na de zomer. In het jaarboek 2021 stonden, naast de gebruikelijke jaarverslagen en een overzicht van de aanwinsten, een artikel over Eise Eisinga en een Galjootscheepje, over Hoito Godert Dornscheifen, de oprichter van het Schoolfonds voor schipperskinderen en een artikel over Sneker oorijzers als stille getuigen van een scheepsramp.

De financiële verantwoording van de vereniging is in de algemene ledenvergadering geaccordeerd. Zij is te vinden op de website van het museum, waar ook de aparte jaarverslagen van de Vereniging en de Stichting Fries Scheepvaart Museum zijn te vinden. Daarmee wordt tevens voldaan aan de eis tot openbaarmaking van een aantal gegevens die door de Belastingdienst wordt geëist van Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI's).

Vertegenwoordigingen

Onze vereniging is in het bestuur van de Stichting Fries Scheepvaart Museum vertegenwoordigd door twee van onze bestuursleden. In het afgelopen verslagjaar waren dat Friso van Drooge en Jeannette Ritchi-Hofland .

Ko Smorenburg was in 2022 vertegenwoordiger van de vereniging in het bestuur van de Stichting Museum De Fryske Winter.

De directeur maakte namens de vereniging deel uit van het bestuur van de stichting "De Grote Zuidwesthoek" te Makkum.

Slotwoord

Zoals in de inleiding al aangegeven was het een jaar met twee gezichten. Enerzijds een stroeve start als gevolg van de corona-maatregelen, anderzijds een succesvol jaar door de vele activiteiten en ondanks alles toch nog 27.000 bezoekers. Tel daarbij op de 11.000 bezoekers tijdens LUNA waterstad en we komen in totaal op ruim 37.000 bezoekers! En vergeet de succesvolle voorstelling *Door het donker* niet.

Een jaar ook waarin duidelijk werd dat er vele ontwikkelingen zijn die voor (de toekomst van) het museum van groot belang zijn. Denk aan de veranderingen bij onze belangrijkste subsidiënten, de algemene economische omstandigheden, de stijgende kosten en de veranderingen in het consumentengedrag. Tegelijkertijd zijn dat de uitdagingen die we met vertrouwen tegemoet gaan, gebaseerd op een rijk verleden als museum, een grote interessante collectie, ambitieuze plannen voor de toekomst en last but not least gemotiveerde medewerkers en vrijwilligers.

April 2023

Ko Smorenburg (secretaris)